

3. Здоровега В.Й. *Теорія і методика журналістської творчості* : підручник / Володимир Йосипович Здоровега . – 2-е вид., перероб. і доп. – Львів : ПАІС, 2004 . – 267 с.

4. Кенжегулова М. *Інформаційні жанри журналістики*. – Алмати: РДЦ, 1995. – 56 с.

5. Кузнецова О.Д. *Диференціація заміток преси на види* / Олена Дмитрівна Кузнецова // *Зб. праць бібліотеки НАНУ ім. В.Стефаника*. – 2015. – С. 127- 139.

6. *Офіційний сайт газети “Високий Замок”*: [<https://wz.lviv.ua/>].

7. *Офіційний сайт газети “Експрес”*: [<http://expres.ua/>].

М.Кіца -

канд. н. з соц. ком.,

доцент кафедри ЖЗМК

Національний університет «Львівська політехніка»

КОМЕНТАР ЯК ЖАНР СУЧАСНИХ ЛЬВІВСЬКИХ ГАЗЕТ «ЕКСПРЕС» ТА «ВИСОКИЙ ЗАМОК» 2017 РОКУ

Коментар як жанр аналітики широко представлений на шпальтах сучасної періодики. Він сьогодні значно розширив свої межі, що виявилось у наявності в цьому жанрі характерних рис інших жанрових форм, а також у трансформації структури та стилю викладу таких матеріалів. Крім того, у межах власне жанру коментаря відбувається часткове стирання меж між різновидами коментарів, оскільки публікації у сучасній пресі практично не існують у “чистому” вигляді.

Метою роботи є визначення особливості жанру коментаря у сучасній українській пресі. Елементарним, найлаконічнішим аналітичним жанром у практиці закордонних, а сьогодні й наших ЗМІ, прийнято вважати коментар. Коментар найближчий до подієвої інформації. Він супроводжує новини і часто подається з ними в одній зв'язці. Коментарями у газетах супроводжуються важливі повідомлення [3, с.268].

Як жанр коментар з'явився у другій половині ХІХ – початку ХХ століття. Спершу він виглядав як аналітичне повідомлення, щось на зрієць кореспонденції. Цей процес проходив паралельно з утворенням різних інформаційних жанрів. І по сьогодні ці жанри, і коментар, і

інформаційні, залишаються наймобільнішими жанрами, що відображають щоденні події.

Проте, як самостійний жанр журналістики слово «коментар» почало використовуватись майже на століття пізніше. Публікації, що підходили під це визначення, «коментували» (пояснювали, обговорювали) важливі події. У сучасній журналістиці, в ансамблі жанрів, коментар займає важливе місце. З його допомогою автор висловлює своє ставлення до актуальних подій, через нього подається аналіз реалій суспільного життя, дається їхня оцінка, прогнозується їх подальший розвиток [4].

Сучасні словники подають три значення цього слова: тлумачення певного тексту, книги, додатки в кінці книги, примітки по тексту і, нарешті, міркування, пояснення з приводу якоїсь події, публікації, заяви. Журналістський або публіцистичний коментар виконує третю із перелічених функцій. Коментар у мас-медіа – це невеликий авторський виступ, у якому тлумачаться, роз'яснюються, елементарно аналізуються факти політичного, економічного, культурного, наукового життя з метою донесення до аудиторії суть події, явища, їх місце серед інших фактів і процесів. Автор коментаря, як підкреслюється у зарубіжних дослідженнях, йде від факту до узагальнення або до прогнозу[1].

Природа жанру коментаря перебувала у спектрі наукових зацікавлень таких дослідників, як В. Здоровега, Н. Захарченко. Питанню жанрового поділу присвячені праці А. Тертичного, В. Карпенка, О. Кузнецової, М. Кіма, Л. Кройчика, М.І. Шостака.

У даний час у комплексі основних журналістських форм коментар займає своє важливе місце. З його допомогою автор виражає ставлення до актуальних подій, формулює зв'язані з ними завдання і проблеми у формі стиснутого аналізу чи недоліків досягнень, а також виражає їхню оцінку, прогнозує розвиток і т.д. [2, с.283].

Коментар – покликаний не стільки розібрати по полицях складну фактуру, але і в повній мірі публічно висловити свою думку по відношенню до події, факту, явища [5]. Коментар пояснює зміст певної події, політичного чи історичного документа, незрозумілі місця літературного чи публіцистичного твору.

Для коментування подій журналіст звертається до ньюзмейкерів (організаторів та учасників подій, урядовців, політичних та громадських діячів), а також незалежних експертів (науковців, фахівців у даній галузі, письменників, діячів культури). Це не означає, що сам він не має права мати власну думку на події й висловлювати її в ролі коментатора.

При всій вагомості в журналістиці інформаційних жанрів поважного читача все ж вабить аналітика, неможлива без коментарю, бо він самотужки часто буває неспроможний розібратися в змісті фактів і зорієнтуватися в складному сучасному потоковій інформації, що надходить до нього через канали масової комунікації [3].

Чим краще автор висвітлює свою думку, тим точніше він бачитиме картину події та матиме чітко поставлені питання. Чим зрозуміліші питання та поставлена мета, тим цілеспрямованіше збирається потрібна інформація й в свою чергу глибше осмислюється взаємозв'язок та видається якісніший матеріал.

При всій еластичності форми коментар володіє міцною структурою. Коментар базується на структурі доказового міркування з приводу якогось одного основного питання (за винятком коротких форм коментарю). Це визначено змістом, функціями, предметом жанру. У ході міркування, що коментується, нова подія зв'язується з більш широкими загальними процесами, ситуаціями і завданнями, як правило, вже відомими аудиторії. Таким чином, здійснюється інтерпретація нових явищ, їхнє пояснення, оцінка. Вдалий коментар має завжди гарний логічний висновок. Факти, що коментуються, коментують їх деталі, подробиці служать аргументами на користь висунутої автором тези чи посиланнями з його висновку [4, с. 298].

Коментар – це думка компетентної людини, журналіста чи спеціаліста, про подію, явище, факт. На відміну від інтерв'ю, де журналіст виступає як представник групи слухачів і пропонує компетентній особі відповісти на ті питання, які, як він вважає, цікавлять аудиторію, у коментарі журналіст або фахівець висловлює свою думку, погоджуючись з тим, що він сам вважає важливим у події і про що, на його думку, необхідно проінформувати слухача чи телеглядача.

Створюючи коментар, журналіст, насамперед, прагне направити увагу аудиторії на важливі нові факти, показати їхні причинно-наслідкові зв'язки й підказати можливі шляхи рішення проблеми. Іноді коментар може передбачати події, готувати суспільство до їх неминучості [4].

Коментування реалізовується за допомогою таких прийомів:

- розробляється зв'язок між попередніми і коментованими фактами (наприклад, обговорюється історія події);
- деталізація коментуючи подій через з'ясування найдрібніших фактів, які є важливими для вирішення проблеми;
- співставлення, порівняння фактів, розробка аналогій які можна залучити як ілюстрацію;

- протиставлення різних способів;
- інтерпретація тексту (пояснення документів, доводів опонентів «зрозумілою» мовою).

На сторінках газети «Високий Замок» публікують велику кількість репортажів та інтерв'ю, але у кожному випуску передбачене й спеціальне місце для коментарів, туди дописують, як головний редактор так і журналісти «Високого замку», не обходять осторонь і спеціалісти певних галузь.

Проаналізуємо матеріал, який датований 23 вересня 2017 року. Автор публікації – Аскольд Єрьомін, колумніст за сумісництвом заступник головного редактора газети «Високий замок». Коментар вийшов у друк під назвою, яка з першого ж погляду приковує до себе увагу, «Українська боротьба нагадує полякам про Варшавське повстання...».

Автор чудово дотримується головної ідеї, яку показав нам у заголовку. У своєму коментарі намагається показати усі сторони владних структур, як українських так і польських. Не спирається на жодну з сторін, дає шанс читачу самостійно обрати для себе точку зору і позицію. Це є чудовим прикладом коментаря. Також, автор вдало закінчує свій хід думок, підсумовуючи це у висновок в якому скеровує читацький погляд, але все одно не приймає певних рішень за читача.

Другим матеріалом для аналізу обрала коментар, що вийшов у друк 15 грудня 2017 року. Її автор – Наталія Балюк, головний редактор газети «Високий замок». Читачі побачили статтю під назвою «Нокаут Рою Джонсу – ляпас Росії...» [6]. Її заголовок видається дуже різким та одразу привертає увагу. Якщо взяти до уваги стосунки між Росією і Україною, публікації з назвами такого типу читаються в першу чергу.

У цілому коментарі у «Високому замку» доволі цікаві та динамічні за своєю структурою. В більшості випадків його пишуть люди, які є впізнаваними та цікавими суспільству. Коментар тут позиціонується, як авторська колонка.

Натомість у іншій популярній українській газеті «Експрес» знайти коментар виявилось майже не можливо. Лише у газеті, яка датована 14 грудня 2017 ми помітили публікацію відповідного жанру.

Автором коментаря є Богдан Бондаренко. Публікація називається «Та це ж Едіт Піаф» [7] і розповідає нам про життя і творчість цієї чудової виконавиці, французьки та просто жінки з неабиякою харизмою. Автор висвітлює співачку лише з хорошої сторони, і зважаючи на

це, ми одразу можемо сказати про його суб'єктивність, але вона є цілком доречною у даній публікації.

Коментар вдало поєднує у собі інформацію та аналітику, цей жанр цікавий пересічним читачам і вважається одним із найважчих у написанні. Тому причин аби досліджувати його є безліч. Велика кількість коментарів міститься у газеті «День»[8]. Це як самостійні жанри, так і доповнення до інших жанрів, зокрема інтерв'ю та репортажі. Коментарі у вищезгаданому виданні вирізняються якісним написанням та правильною структурою. Коментування у газеті «Високий замок» теж на високому рівні, чим можна завдячити головному редактору Наталії Балюк. Відчувається зрілість та майстерність авторів, вмінням дотримуватись тієї точки зору, про яку заявили на початку публікації. Коментар відповідає своїй структурі, є висновки, в яких і формується увесь зміст тексту. Щодо часопису «Експрес», то там теж використовується коментар. Але його більш помітно як метод, або як певна приналежність до інших жанрів.

Список використаних джерел

1. *Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2004. – С.268*
2. *Корконосенко С. Основы журналистики: Учебник для вузов / С.Корконосенко. – М.: Аспект пресс, 2001. – 286 с.*
3. *Кузнецова О. Аналітичні методи в журналістиці: Навч. Посібн/ О.Д. Кузнецова.- Львів, 2002. – 120с.*
4. *Михайлин І. Основи журналістики: Підручник /І. Михайлин. – 3-тє вид. – Л., 2003. – 283 с.*
5. *Прилюк Д. Теорія і практика журналістської творчості: Методологічні проблеми/Д. Прилюк. – К.: Вища школа, 1973. – 270 с.*

Джерельна база дослідження

6. *Балюк Н. Нокаут Рою Джонсу – ляпас Росії.../ Н. Балюк // Високий замок. - 2017. - №139. - С.2*
7. *Бондаренко Б.Та це ж Едіт Піаф! / Б. Бондаренко//Експрес.- 2017.-№95.-С.14*
8. *Єр'юмін А.Українська боротьба нагадує полякам про Варшавське повстання.../А.Єр'юмін//Високий замок. - 2017. - №138. - С.2*